

TEISĖJŲ GARBĖS TEISMO ATASKAITA TEISĖJŲ TARYBAI

2014 m. kovo 17 d.

Teisėjų garbės teismas – teisėjų drausmės bylas bei teisėjų prašymus dėl teisėjo garbės gynimo nagrinėjanti teismų savivaldos institucija.

Pagal Teismų įstatymo 120 straipsnio 12 punktą Teisėjų taryba išklauso Teisėjų garbės teismo veiklos ataskaitas. Ankstesnė Teisėjų garbės teismo ataskaita Teisėjų tarybai buvo pateikta 2013 m. balandžio 3 d., svarstyta Teisėjų tarybos 2013 m. balandžio 5 d. posėdyje. Tad yra teikiama ataskaita už laikotarpį nuo 2013 m. balandžio 4 d. iki 2014 m. kovo 17 d.

Lyginant pastarųjų ketverių metų statistinius duomenis, matyti Teisėjų garbės teisme gaunamų drausmės bylų mažėjimo tendencija pastaruosius dvejus metus (2010 m. – 16 bylų, 2011 m. – 13 bylų ir 1 prašymas dėl teisėjo garbės gynimo, 2012 m. – 6 bylos, 2013 m. – 7 bylos ir 1 prašymas dėl teisėjo garbės gynimo).

Per ataskaitinį laikotarpį Teisėjų garbės teismas gavo iš viso 7 Teisėjų etikos ir drausmės komisijos iškeltas drausmės bylas.

2 drausmės bylos buvo iškeltos apygardos teismo teisėjams, 5 drausmės bylos buvo iškeltos apylinkės teismo teisėjams.

Dauguma drausmės bylų teisėjams iškelta už aplaidumą vykdant tiesiogines darbo funkcijas, t. y. už įstatymų pažeidimus nagrinėjant konkrečias bylas. Dalis pažeidimų susiję su didelio teisėjų darbo krūvio nulemtu procesinių terminų nesilaikymu, kita dalis – pavieniai atvejai, kai susidurta su teisėjų nekompetencija ir neprofesionalumu priimant procesinius sprendimus, nepaisyta proceso įstatymo nustatytos teismo posėdžio vedimo tvarkos. Pasitaikė ir tokių atvejų, kai Teisėjų garbės teismui teko nagrinėti nušalinimo/nusišalinimo instituto taikymo klausimus, analizuoti skirtingas kai kurių įstatymų nuostatų interpretavimo ir taikymo galimybes. Drausmės bylų, iškeltų už įstatymuose numatytų teisėjų darbinės ar politinės veiklos apribojimų nesilaikymą, nebuvo gauta.

Per ataskaitinį laikotarpį Teisėjų garbės teismas išnagrinėjo 6 drausmės bylas. Iš jų: 5 drausmės bylos išnagrinėtos 2013 m., ir 1 drausmės byla – 2014 m.

Teisėjų garbės teismas per ataskaitinį laikotarpį drausmės bylose priėmė tokius sprendimus:

- Pareikšti pastabą – vienoje drausmės byloje;
- pareikšti papeikimą – vienoje drausmės byloje;
- pareikšti griežtą papeikimą – dviejose drausmės bylose;
- apsiriboti drausmės bylos svarstymu – vienoje drausmės byloje;
- nutraukti drausmės bylą – vienoje drausmės byloje.

Nurodyta viena drausmės buvo nutraukta konstatavus, kad nėra drausminės atsakomybės pagrindo.

Svarbu paminėti ir tai, kad ataskaitiniu laikotarpiu Teisėjų garbės teisme buvo gautas teisėjo prašymas dėl teisėjo garbės gynimo, kuriame subjektu, pažeidusiu teisėjo garbę, buvo nurodyta Teisėjų etikos ir drausmės komisija, dėl jo atžvilgiu priimtos nepalankios komisijos išvados. Teisėjų garbės teismas šį teisėjo prašymą paliko nenagrinėtą, nes sprendė, kad tokio prašymo nagrinėjimas išeina už Teisėjo garbės teismo kompetencijos ribų. Šį sprendimą teisėjas skundė Lietuvos Aukščiausiam Teismui. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjų kolegija, įvertinusi tą aplinkybę, kad yra teisinio reglamentavimo spraga dėl Teisėjų etikos ir drausmės komisijos priimamų išvadų peržiūrėjimo, panaikino Teisėjų garbės teismo sprendimą ir nutarė teisėjo prašymą dėl Teisėjų etikos ir drausmės komisijos išvados perduoti Teisėjų garbės teismui nagrinėti iš esmės.

Pastebėtina, jog vien drausminės atsakomybės taikymo procedūros Teisėjų etikos ir drausmės komisijoje, tarp jų – drausmės bylos iškėlimas, teisėjams dažnai yra pakankamai veiksmingos poveikio priemonės. Po jų teisėjai paprastai padaro reikiamas išvadas ir drausminės

atsakomybės tikslai iš esmės būna pasiekti. Teisėjų garbės teismas taip pat siekia, kad veiksminga poveikio priemonė būtų jau pats drausmės bylos nagrinėjimas Teisėjų garbės teismo posėdyje. Parinkdamas taikytinas drausminio poveikio priemones Teisėjų garbės teismas atsižvelgia į drausminės atsakomybės tikslus, pažeidimo sunkumą, sukeltas pasekmes, padarymo aplinkybes, teisėjo kaltę, jo darbą ir elgesį bei padaryto pažeidimo vertinimą, kitas turinčias reikšmės aplinkybes, į tai, kad drausminio poveikio priemonė būtų adekvati padarytam pažeidimui.

Iš visų ataskaitiniu laikotarpiu priimtų Teisėjų garbės teismo sprendimų Lietuvos Aukščiausiam Teismui buvo apskųstas vienas sprendimas, kuriuo buvo pareikštas griežtas papeikimas. Šį sprendimą skundė teisėjas, kuriam ta drausmės byla buvo iškelta. Lietuvos Aukščiausiam Teismui pateiktas skundas buvo išnagrinėtas 2014 m. vasario 28 d. teismo posėdyje, sprendimo paskelbimas atidėtas.

Įsiteisėję Teisėjų garbės teismo sprendimai, vadovaujantis Teisėjų tarybos patvirtintais Teisėjų garbės teismo nuostatais, elektroniniu paštu išsiunčiami susipažinti visiems teismams ir viešai skelbiami Nacionalinės teismų administracijos interneto svetainėje. Pažymėtina, kad nuo 2013 metų Nacionalinės teismų administracijos interneto svetainėje viešai skelbiamos ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartys pagal pareiškėjų skundus dėl Teisėjų garbės teismo sprendimų.

**Teisėjai, kurių drausmės bylas išnagrinėjo Teisėjų garbės teismas
ir jose priimti sprendimai (2013 m. balandžio 4 d. – 2014 m. m. kovo 17 d.)**

Eil. Nr.	Teismas, teisėjo vardas, pavardė	Teisėjų garbės teismo sprendimo data ir numeris	Sprendimas
1	Tauragės rajono apylinkės teismo teisėja Rūta Laurinonienė	2013 m. liepos 1 d. Nr. 21P-4	Pareikšta pastaba
2	Trakų rajono apylinkės teismo teisėjas Ričardas Prašmuntas	2013 m. spalio 7 d. Nr. 21P-5	Pareikštas griežtas papeikimas
3	Vilniaus apygardos teismo teisėja Virginija Švedienė	2013 m. lapkričio 11 d. Nr. 21P-6	Drausmės byla nutraukta
4	Klaipėdos miesto apylinkės teismo teisėja Rasa Augustė	2013 m. gruodžio 16 d. Nr. 21P-7	Pareikštas griežtas papeikimas*
5	Kaišiadorių rajono apylinkės teismo teisėjas Gintautas Kaulakis	2014 m. sausio 15 d. Nr. 21P-1	Apsiribota drausmės bylos svarstymu
6	Vilniaus apygardos teismo teisėja Leonarda Gurevičienė	2014 m. vasario 24 d. Nr. 21P-2	Pareikštas papeikimas

*- sprendimas apskųstas LAT.

Galima paminėti ir tai, kad Teisėjų garbės teismas tiesiogiai gauna privačių asmenų skundų dėl teisėjų veiksmų. Per ataskaitinį laikotarpį gauti 7 tokie skundai. Tokiais atvejais, atsižvelgiant į skundo turinį, asmenims paaiškinama, kad jie pagal Teismų įstatymo reikalavimus turi kreiptis į Teisėjų etikos ir drausmės komisiją, kuri turi teisę iškelti drausmės bylą ir perduoti ją Teisėjų garbės teismui, arba skundas persiunčiamas Teisėjų etikos ir drausmės komisijai, informuojant asmenį apie šį veiksmą.

Svarbu paminėti, kad Lietuvos Respublikos Seimas 2013 m. gruodžio 23 d. priėmė Teismų įstatymo pakeitimus, susijusius su Teisėjų garbės teismo formavimo tvarka, įsigaliosiančius 2014 m. liepos 1 d. Priimtomis pataisomis pakeista Teisėjų garbės teismo sudėtis, į ją įtraukiant visuomenės atstovus ir tokiu būdu derinant teismų savivaldos principą su visuomenės dalyvavimu. Įstatyme įtvirtinta, kad Teisėjų garbės teismą sudaro dešimt narių, iš kurių šeši yra teisėjai ir keturi nepriklaistingos reputacijos visuomenės atstovai. Teisėjų garbės teismo narių, jo pirmininko ir pavaduotojo rinkimus vykdydys Teisėjų taryba, kuri nustatys ir kandidatų į Teisėjų garbės teismą iškėlimo ir jų rinkimų tvarką. Teisėjų garbės teismas bus sudaromas Teisėjų tarybos įgaliojimų

laikui iš dešimties narių. Į Teisėjų garbės teismo narius du kandidatus skirs Lietuvos Respublikos Prezidentas, du kandidatus – Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas, šešis šio teismo kandidatus – Teisėjų taryba. Lietuvos Respublikos Prezidentas ir Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas Teisėjų garbės teismo nariais skirs visuomenės atstovus. Po vieną narį iš Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, tris narius iš visų apygardų teismų, apygardų administracinių teismų ir apylinkių teismų teisėjų į Teisėjų garbės teismą rinks Teisėjų taryba. Teisėjų garbės teismo pirmininką Teisėjų taryba rinks iš Teisėjų garbės teismo narių teisėjų.

Priimtomis pataisomis išspręsta praktikoje dažnai iškylanti Teisėjų garbės teismo kvorumo problema, turinti neigiamą įtaką bylų nagrinėjimo operatyvumui. Nustatyta, kad Teisėjų garbės teismo posėdis bus teisėtas, jeigu jame dalyvaus ne mažiau kaip šeši, o ne septyni Teisėjų garbės teismo nariai, ir iš jų bent vienas visuomenės atstovas. Teisėjų garbės teismo narys, turintis kitą nuomonę dėl priimamo Teisėjų garbės teismo sprendimo, turės teisę ją išdėstyti raštu kaip atskirą nuomonę. Ši atskiroji nuomonė skelbiant Teisėjų garbės teismo sprendimą nebus skaitoma, bet pridedama prie bylos ir kartu su sprendimu paskelbiama atskiroje Nacionalinės teismų administracijos interneto tinklalapio skiltyje.

Taip pat išplėstas subjektų, galinčių skusti Teisėjų garbės teismo sprendimą, ratas, šią teisę suteikiant ir Teisėjų etikos ir drausmės komisijai bei vidinį teismų administravimą ir teismų administracinės veiklos priežiūrą atliekantiems subjektams.

Pirmininkas

Dainius Raižys